

Hurjia hiihtäjiä

Salpausselkä! Sanalla on korvissaan merkillinen kaiku, moniselitteinen sisältö. Koskaan en ole ollut seuraamassa Salpausselän hiihtoja Salpausselällä, radiosta vain, mutta on kuin kuitenkin tuntisin maan ja maisemat.

Taas ovat ruotsalaiset ja norjalaiset hyökänneet Salpausselälle, kunhan eivät venäläisetkin. Sotatorvet soivat, rauhan "sotatorvet". Siitä on kauan. Olin pieni poika, lysejolainen, terve reipashenkkinen miehenalku, mutta vuoteen oma. Ei puhuttakaan hiihtämisestä, hyvä, jos sinä talvenakaan. Silloin olivat Salpausselän hiihdot, suuret hiihdot, kunhan eivät oikein maailmanmestaruushiihdot. Elin Salpausselän innolla, mielikuvitus pelasi valtoimenaan. Oulun lehdissä ei ollut liiemmästi kuvia, joku puupiirros korkeintaan ja niitäkin vain ennakkosuosikeista, norjalaisesta Torleif Haugista, hiihtokuninkaasta, vanhasta (?) Matti Ritolasta, mutta Helsingin lehdissä oli.

Leikkasin itselleni oman hiihtopelini, leikkasin todella "hiihtäviä" hiihtäjiä paperista, laadin pelilleni säännöt ja jätin lopun arpakuution varaan. Toivuttuani järjestin oikean mäenlaskun vuoroin silityslautaa ja lasia, vuoroin peiliä, vuoroin hyyppyrin tavoin kaartuvaa uuninkranssia hyväksi käyttäen. Salpausselkä jatkui meillä ei vain viikosta viikkoon, vaan vuodesta toi-

seen, ja välillä oltiin tietysti "Kollenilla", jokohan siihen aikaan Puijollakin. Ounasvaarasta ei kuitenkaan ollut tietoa, mutta Oulun Hiihtoja sentään joskus järjestettiin, järjestettiinpä niihin suuri mäenlaskukin, niin epärealistinen ratkaisu kuin se Oulun kohdalla olikin.

Mutta ne Lahden suurkisat, maailmankisat silloin, sairastuotteella. Etelä-Suomessa oli, kuten moni varmaan vieläkin muistaa, silloin hirmupakkaset, kisojen aikana 30—40 astetta. Tuskin sellaisia kisoja koskaan toiste on järjestetty. Haugit, Nikut, Ritolat, Paanaset, Lappalaiset, Haugenit, Aströmit, Jakobssonit, Isakssonit, Abrahamssonit — uskokaa pois, en keksi ruotsalaisnimiä, "israelilaiset" olivat näin hyvin edustettuina, mutta muuten en ole aivan varma, kuuluivatko kaikki luettelun suuruudet juuri samoihin kisoihin. Pakkasen takia piti miesten turvautua naamasuojuksiin. Hengitys kostutti suojukset, pakkahan jäädytti ne, niin että hiihtäjien kasvot olivat huurteesta valkeat. He olivat kuvissa kuin kummituksia, monella näkyi suojuksen takaa vain silmäpari, kulmakarvat valkeina kuurasta. Liekö sellaisia kummitushiihtäjiä koskaan sen jälkeen seikkaillut Suomen laduilla, ellei sitten sofahommissa aikanaan.

Tämän hetken hiihtomestareita en tunne, paitsi että tietysti tiedän nimeltä jonkun suomalais-

sen maailmanmestarin. Mutta siihen aikaan, kun Niku oli mestari, saattoi poika ja nuorukainen nostaa hieman nokkaansa vain sen perusteella, että oli sattunut mestarin lähelle. Useimmille riitti, että edes näki. Minulle on jäänyt mieleen eräs Oulun Hiihdon yhteydessä järjestetty pikakilpailu Kaupunginonjan varressa, Juurusojalla, pitäisi kai sanoa, koska oltiin silloisen asemakaavan ulkopuolella. Maali sijaitsi niillä paikoin, missä uusi Kainuuntie nykyisin ylittää Kaupunginonjan. Tekijät ja vähemmän tekijät oli pantu pinnimään kahden kilometrin pika-aival, ja siinä oli sekunninkymmenyksistä kysymys, senhän arvaa. Voin vieläkin nähdä Nikun Tapanin lykkimässä ojaa kohti, valkopukuinen (liekö ollut vain kalsongit ja paita!) mies, tasahtaia, tasatahtia, tuli kuin lentäen, ojentui kyykistyi, ojentui, kyykistyi...

Niku on Oulun Hiihdon sankareita, vaikka Oulun Hiihdon mainehikas kausi olikin varsinaisesti jo takana päin, kun tämä haapavetinen oli nouseva tähti. Vanhan Oulun Hiihdon mestareita en muista ladulta, mutta Oulun Hiihdon 50-vuotisjuhlissa, joita urheilureportterina seurasin kädestä pitäen, näin kaikki silloin elossa olleet mestarit, Koskenkorvan Matin, Haapaveden Ritolan, Nikun, keitä he kaikki olivatkaan, haastatellin, tutustuin, Merikosken Kallen tunsin tietysti ennestään, 10 kilometrin hiihdon maailmanenätysmiehen. Olin poikaa, kun sain olla kaikessa lähellä. Silti olin jo aikaa aikamies, mutta niin aito-oululainen ja toisaalta

niin paljon pohjanpoika, että tuo kaikki oli suurta, lämmittävä. En ihmettele, että Koskenniemi aikanaan kirjoitti Oulun Hiihdon sankarista kauniin runoelmansa Hannun. Niin, koskenniemi, Oulun Hiihdon runoilija, olikin mukana kolmenkymmenenyhdeksän juhlahiihdoissa, jotka perinteen vuoksi järjestettiin jäähihtona, lähtöpaikka Pikivirran jäällä, reitti Rommakon yli Kempeleenlahdelle. Samana iltana minulla sitten oli kunnia puristaa myös Tapani Nikun kättä. Meidän luokan urheilutoimittajat (olimme kaikki myös puhdassieluisia urheilutoimittajia) kokoontuivat iltajuhlan yhteydessä vanhan Susiteetin Itämaiseen huoneeseen, jonne joukon rohkein, Suti, toi itsensä Nikun, jonka esitti Kipparille, Eskolle ja minulle. Ah aikaa, jolloin osasi vielä iloita niin vähästä kuin "minäpä näin sen".

Minusta ei sitten koskaan tullut hyvää hiihtäjää. Kun sotien jälkeen ruvettiin järjestämään Oulun tervahihtoa, ei vielä järjestetty harrastelijain sarjaa. Silloin olisin ollut ensimmäisten joukossa vaikka yhdeksällekymmipille viimeiseksi. Sitten kun järjestettiin, tuntui se olevan minun kohdalta liian myöhäistä. En ole hiihtänyt Oulujokea Inattia pitemmälle, mutta lohdutaudun joskus, kun muka tuntuu vähän haikealta, tiedolla, että olen hiihtänyt Oulujoen maantietä "vähän pitemmälle" eli yhteen kyytiin Suomussalmelle saakka. Siitäkin voisi joskus tarinoida.

Siis sukset ulos survaiskaatte jne. Sanoi runoilija Suonio tai joku muu.